

Datum: 2021-08-30
Handläggare: Helena Balte
Direktnr: 0322-616422
Diariernr: 2019.124 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Uppdrag: Utvärdera förändringar i kostverksamheten

Ärendebeskrivning

Barn- och ungdomsnämnden gav 2019-03-26 § 35 förvaltningen i uppdrag att utvärdera kostverksamheten och utreda vilka konsekvenser införandet av tre rätter kombinerat med 12-veckorsmeny har inneburit för arbetsmiljö, ätandefrekvens och matsvinn. Uppdraget återrapporterades till Barn- och ungdomsnämnden 2019-09-24 § 78 tillsammans med en genomgång med bakgrund till att kostverksamheten bedrivs på entreprenad, med aktuellt nuläge och genomförda förändringar. Förvaltning fick fortsatt uppdrag att tillsammans med ISS, inom ramen för tecknat partneringsavtal, arbeta vidare för att nå en effektiv måltidsorganisation med bibehållen god kvalitet, minskat svinn och förutsättningar för en god arbetsmiljö.

Uppdraget har därefter återrapporterats till barn- och ungdomsnämnden i januari och september 2020 samt januari 2021. Barn- och ungdomsnämnden gav 2021-01-29 §4 förvaltningen i fortsatt uppdrag att, i enlighet med avtal med ISS, genomföra fortsatt svinnmätning och fortsätta arbete för förbättrad måltidsmiljö och återrapportera till Barn- och ungdomsnämnden i januari 2021.

Förvaltningens yttrande

Ett gemensamt arbete med förändring av menyn gjordes av ISS och kosthushalten inledningsvis för att testas under hösten 2019. Därefter har arbetet med att förbättra menyerna fortsatt och menyn har uppdaterats i flera omgångar för att hitta både nya och bra sammansatta kombinationer, utifrån både Livsmedelsverkets rekommendationer och synpunkter från barn och elever. Menyn är nu kvarstående utformad som en 8-veckorsmeny. Det serveras totalt 96 olika rätter på 8 veckor vilket innebär att det serveras två rätter 3 dagar i veckan istället för tidigare tre. Två dagar kvarstår det 3 rätter vilka planeras in de dagar då alternativ 1 inte är någon av de mest populära rätterna. Menyn utgår utifrån nya rekommendationer från Livsmedelsverket om att minska köttmängd dvs rött kött och charkprodukter och istället servera mer vegetarisk kost, ägg, fisk och fågel. Alternativ 1 och 2 är totalt 56 rätter varav 10 är vegetariska. Alternativ 3 som alltid är ett vegetariskt alternativ är 40 rätter och den totala andelen vegetariska rätter uppgår därmed till 52%.

Elevernas delaktighet i menyarbetet är viktigt för att forma en attraktiv meny ur ett elevperspektiv vilket är en förutsättning för en hög ätandefrekvens. Elevernas nöjdhet med menyn är tillsammans med måltidsmiljön och möjligheten för eleverna att äta i lugn och ro grunden för att eleverna ska kunna äta sig mätta och orka med skolan hela dagen. Under våren 2021, liksom under hela pandemin, har fokus i kök och matsalar varit att säkerställa rutiner för att motverka smitta. Arbetet kring måltidsmiljön har därmed handlat om att hålla avstånd och att minska antalet elever i matsalen samtidigt. Framåt behöver lärdomar och effekter från denna situation beaktas för vidare utveckling av måltidsmiljön.

Sedan hösten 2019 genomför ISS regelbunden svinnmätning på skolorna. Pandemin har medfört svårigheter med beräkningar beroende på varierad närvaro för elever samt personalfrånvaro. Elevernas frånvaro har varierat och periodvis varit betydligt högre än

normalt. Frånvaron har varierat mellan terminerna och de olika mätperioderna vilket innebär att mätningarna respektive termin inte ger jämförbara siffror.

Den totala andelen svinn var under hösten 2019 till 21,5 %. 13,7 % svinn från kantiner och 7,8 % svinn från tallrikar. Under våren 2020 minskade matsvinnet till 20,1 %, varav 2,7 % svinn från kantiner och 7,4 % svinn från tallrikar. Under hösten 2020 har matsvinnet ökat, till 26 % på samma skolor. 17 % är svinn från kantiner och 9 % är svinn från tallrikar. Under våren 2021 uppgår matsvinnet på samma skolor till 25,9 % vilket motsvarar nivån hösten 2020. En liten förändring i fördelningen av svinn kan ses då svinn från kantiner ökat till 18 % medan svinn från tallrikar minskat till 7,9 %. Att tallrikssvinnet per elev har minskat något kan ses som en ökad medvetenhet hos eleverna och är ett steg i den riktningen skolorna arbetar vidare.

I jämförelse av svinn mellan olika lunchalternativ och komponenter framkommer att svinn av lunchalternativ 1 och 2 har gått ner sedan hösten 2020 medan vegetariskt alternativ och bikomponent såsom potatis, ris och pasta har ökat, vilket ISS fortsätter att granska för att säkerställa att ingen onödig överproduktion sker i respektive kök. Vid jämförelse av svinn mellan olika kök konstateras att tillagningskök har lägre svinn vilket kan förklaras av att det där är enklare att hantera förändringar i volym utifrån sent uppkommen frånvaro.

Nuvarande kostavtal upphör per 3 januari 2022. I upphandlingen av nytt kostavtal krävs avtalsuppföljning årligen. Avtalsuppföljningen innefattar såväl svinn och näringsberäkningar som uppföljning gentemot kommunens måltidsprogram och livsmedelspolicy. Under hösten 2021 kommer arbetet i köken, utöver fortsatta anpassningar med anledning av covid-19-pandemin, att ha fokus på förberedelse av nytt avtal för att möjliggöra en bra övergång i arbete med produktion och måltidsmiljö. Förvaltningen föreslår därför att barn- och ungdomsnämnden avslutar ärendet och framgent följer frågorna inom ramen för avtalsuppföljningen av det nya kostavtalet.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden tar del av återrapporteringen och avslutar uppföljningen.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Helena Balte
Förvaltningschef